

۷ قاعده

برای آموزش مؤثر و پر نشاط درس تاریخ

نویسنده: لی دبلیو فورم والت

استاد تاریخ دانشگاه‌های ایندیانا و ایالت آلبانی ایالات متحده آمریکا

مترجم: سید رضا وسمه‌گر

کلیدواژه‌ها: آموزش تاریخ، آموزش مؤثر، تدریس.

اشاره

لی دبلیو فورم والت (lee. w. formwalt) مدیر اجرایی انجمن مورخان آمریکایی است. او در دانشگاه ایالتی آلبانی و دانشگاه ایندیانا تاریخ آمریکا و جهان تدریس می‌کند. اگر چه همان گونه که در متن مشخص است توصیه‌های او متوجه جامعه و تاریخ ایالات متحده و نظام آموزشی آن کشور است، اما در واقع، اصول عقاید او با اندک تغییراتی می‌تواند قابل انطباق بر هر نظام آموزشی دیگر نیز باشد.

قاعده اول: اشتیاق

ایجاد اشتیاق اولین و مهم‌ترین شیوه برای آوردن نشاط به هر کلاسی است. حتی اشتیاق خود شما برای موضوع درس و آموزش آن کلید موفقیت است. هر گونه فقدان نشاط، برای دانش‌آموزان غیرقابل قبول است. اما اشتیاق چیست؟ این واژه (enthusiasm) که ریشه‌اش به یونان باستان برمی‌گردد به معنای ایجاد شور و حال در شماست. به عبارت دیگر اشتیاق آن حالتی است که شور و شوق را برانگیزاند. آموزگاران باید برانگیخته شوند و دانش‌آموزانشان را نیز برانگیزانند. برای برانگیخته شدن، شما باید به آن‌چه تدریس می‌کنید عشق بورزید. لازم است که موضوع درستان را بشناسید و هر روز در مورد آن مطالب بیش‌تری بیاموزید و آن‌چه را تدریس می‌کنید بخشی از وجودتان سازید. هنگامی که دانش‌آموزانتان این کیفیت را ببینند و درک کنند خودشان برانگیخته و نسبت به آموختن تاریخ مشتاق می‌شوند.

تاریخ شرکت کننده در کارگاه آموزشی پیشرفته - برگزار شده در سن آنتونیو - و هم‌چنین آموزگاران از سراسر کشور که در مؤسسات تابستانی درباره آموزش نهضت حقوق مدنی درجکسون ایالت می‌سی‌سی‌پی و آتلانتای ایالت جورجیا در میان نهاده بودم، از نو مورد توجه قرار دادم.

بعد، هنگامی که به بلومینگتون (ایالت ایندیانا - م) بازگشتم به فکر دایره وسیع‌تری از مخاطبان افتادم که می‌توانستم از طریق مجله OAH (History Magazine) (۱) با آن‌ها مواجه شوم. سپس، در اداره اجرایی مجله، به این نتیجه رسیدیم که شاید خوب باشد تا در مجله ستونی را به استادان تاریخ اختصاص دهیم تا بتوانند مؤثرترین روش‌هایشان را در امر آموزش با هم در میان بگذارند. بنابراین ما ستونی را درباره این موضوع، با عنوان «هفت قاعده برای آموزش مؤثرتر تاریخ» آغاز می‌کنیم که امیدواریم به بخشی منظم در مجله تبدیل گردد.

طی سالیان متمادی و به مناسب‌های مختلف از من دعوت شده است تا برای آموزگاران تاریخ پیش‌دانشگاهی درباره راه‌های مؤثرتر آموزش تاریخ به دانش‌آموزان دبیرستانی سخنرانی کنم. من در تدریس خود، برخی اوقات بر منابع دست اول دخیل در مباحث کلاسی تمرکز می‌کردم و گاهی نیز بر استفاده از موضوعات محلی متمرکز می‌شدم. هنگامی که چهار سال پیش از من خواسته شد تا یک کارگاه آموزشی را برای آموزگاران مطالعات اجتماعی در آلبانی، ایالت جورجیا، ترتیب دهم، من راه‌های مختلفی را که به وسیله آن‌ها علایق دانشجویان را در دانشگاه ایالتی آلبانی برانگیخته بودم، سرو سامان داده و برای آموزگاران ارائه دادم. در طول سه سال گذشته، در «مؤسسه مورخان آمریکایی» من فرصت مسافرت به سراسر کشور و مصاحبت با آموزگاران پیش‌دانشگاهی را داشته‌ام و در تابستان جاری آن «هفت قاعده» را که در جورجیا سرو سامان داده و با آموزگاران

۴

قاعدهٔ دوم: به کتاب یا جزوهٔ درسی کمتر تکیه کنید

شمار بسیار زیادی از کتاب‌ها و جزوه‌های درسی تاریخ مهم، کسل‌کننده و بی‌شور و حال هستند. شما به واقع نمی‌توانید جزوه را به تنها منبع خود نیز مبدل سازید. اجازه دهید کتاب و جزوه، طرح کلی دورهٔ آموزشی را تعیین کند و شما با استفاده از دیگر منابع، به ویژه منابع دست اول، تدریس کنید. بهترین منابع تاریخی را که لذت مطالعه را ایجاد می‌کنند برگزینید. برای نمونه هنگامی که دربارهٔ برده‌داری در آمریکا مطالعه می‌کنید دانش‌آموزان شما روایت فردریک دوگلاس^۲ (بردهٔ آمریکایی) یا اتفاقات زندگی یک دختر برده، اثر هریت یاکوبس^۳ را می‌خوانند. نیم دیگر چگونه زندگی می‌کنند، اثر یاکوب ریس^۴، واهمه‌های جنوبی نوشتهٔ آیدا. بی. ولس^۵ و روح روان مردمان سیاه اثر دلبلیو. بی. بی. دوبوس^۶، اوضاع پس از جنگ داخلی آمریکا را روشن‌تر ساخته و جنگجویان نمی‌گریند نوشتهٔ ملبا پاتیلوییل^۷ روایتی بسیار زنده از تجربهٔ یک دانش‌آموز دبیرستانی آفریقایی - آمریکایی تبار را از دبیرستان مرکزی لیتل راک (ایالت آرکانزاس - م) ارائه می‌دهد. این‌ها همه منابع دست اول هستند نمونه‌های بسیار فراوان دیگری نیز وجود دارد که شما می‌توانید از آن‌ها استفاده کنید. شما باید آن منابعی را برگزینید که بیش‌ترین تأثیر را بر شما داشته‌اند؛ منابعی که تنها دانش‌آموزان را مشتاق می‌سازند، بلکه خود شما نیز می‌توانید با علاقه و احساس آن‌ها را تدریس کنید. آماده‌سازی، کلید بهره‌برداری بیش‌تر از این منابع است. به دانشجویان پرسش‌هایی بدهید که آن‌ها را به سمت یافتن ایده‌ها و نکات مهم در ضمن مطالعهٔ منابع رهنمون شود.

۳

قاعدهٔ سوم: از منابع دست دوم مناسب استفاده کنید

منابع دست دوم برای قرار گرفتن در موقعیت اصلی و ایجاد حس منابع دست اول در شما نقشی اساسی دارند. اگر چه ممکن است شما وقتی را به این گونه منابع اختصاص دهید یا ندهید، اما وظیفهٔ شما به هر حال، آماده سازی دانش‌آموزانان به وسیلهٔ ارائهٔ پس زمینه‌ای برای درک منابع دست اول است؛ منابع دست دوم این چارچوب کاری و یا اوضاع و احوال را فراهم می‌آورند.

۴

قاعدهٔ چهارم: به مسائلی توجه کنید که امروز اتفاق می‌افتد

نگاه به تاریخ به عنوان روایت جنگ‌ها، نبردها، پادشاهان و رؤسای جمهور را رها کنید و به مسائلی چون نژاد، طبقه و جنسیت فکر کنید. امروزه این مسایل بسیار بیش‌تر در زندگی ما نقش دارند. جنسیت و جغرافیا یا مکان به یک اندازه اهمیت پیدا کرده‌اند و با این مسایل است که ما خودمان را می‌شناسیم. چنان‌چه ما می‌خواهیم تساهل را آموزش دهیم ناچار خواهیم بود تا احترام به نژادها، طبقات و جنسیت‌ها را یاد بدهیم. برای دانش‌آموزان دبیرستانی

شیوه دوره بازسازی را خیلی بهتر از این که اگر آن‌ها را فقط در جزوه‌های درسی مطالعه می‌کردند به یاد خواهند آورد؛ یا این که از دانش‌آموزان بخواهید روایت‌های مربوط به دوره بازسازی را در روزنامه‌های محلی مطالعه کنند. سر دبیر روزنامه، درباره تغییراتی که به همراه آزادی بردگان اتفاق افتاده، چگونه می‌اندیشیده است؟ این امر چه تأثیری بر زندگی روزمره خوانندگان داشته است؟

شما حتی می‌توانید از تاریخ محلی برای آموزش تاریخ جهان بهره ببرید. چندین سال پیش هنگامی که من در جورجیا، تاریخ جهان آموزش می‌دادم، ما بر مصرف گرایی نوین در دهه ۱۹۲۰، با توجه به تبلیغات ویژه در فروشگاه‌های بزرگ، تمرکز نمودیم. در ابتدا من تاریخچه‌ای از فروشگاه‌ها و شیوه‌های تبلیغاتی آن‌ها در روزنامه‌ها برای ایجاد اشتیاق به کالاهایشان به دانش‌آموزان ارائه دادم (روندی به سوی افزایش اشتیاق در میان مردم). شما چگونه مردم را به خرید کالاها مشتاق می‌سازید؟ ارزش‌های آن‌ها در چیست؟ چگونه تبلیغاتچی‌ها اشتیاق برای خرید را در مردم ایجاد می‌کنند؟ ما از کتاب «کشف گذشته جهانی: نگاهی به شواهد» اثر مری. ای. وایز، ویلیام بروس ویلر، فردریک ام. دورینگ و ملوین ای. پیچ، که حاوی تبلیغات فروشگاه‌های بزرگ از روزنامه‌های ایالات متحده، بریتانیای کبیر، فرانسه، برزیل، کانادا، استرالیا و آفریقای جنوبی بود، بهره بردیم. فرهنگ عامه در مورد تبلیغات در همه این کشورها به وضوح در آگهی‌های بازرگانی مشخص بود.

بنابراین من دانش‌آموزان را به یک سال در دهه ۱۹۲۰ ارجاع داده و از آن‌ها خواستم برای جست‌وجو درباره تبلیغات فروشگاه‌های بزرگ در روزنامه محلی (ایالت) آلبانی به کتابخانه عمومی بروند. آن‌ها مکلف بودند که رونوشتی از یک تبلیغ

باز خرید بردگان (۸) چنانچه به خوبی تدریس نشوند، می‌توانند برای دانش‌آموز به واقع کسل کننده باشند. حال اگر شما در جنوب امریکا تدریس می‌کنید یک رو نوشت از قرارداد منعقد میان یک کشاورز محلی و بردگان پیشینش در تابستان پس از رهایی را میان دانش‌آموزان توزیع کنید. این تمرین نتایج فراوانی دارد. این قرار داد یک منبع دست اول است و نشان می‌دهد که دوره بازسازی برای افراد عادی - یک کشاورز و افراد آزاد شده در زراعتش - چه معنی می‌داده است، لذا دانش‌آموزان را به ارتباط برقرار کردن با گذشته وا می‌دارد. این چهره‌های تاریخی، فرهنگ واقعی بشر در ناحیه‌ای هستند که شما تدریس می‌کنید. من تضمین می‌کنم که دانش‌آموزان با این

بالتر شما شاید بتوانید چگونگی پدیدار شدن این مقوله را نیز تبیین کنید.

قاعده پنجم: از تاریخ محلی به میزان فراوانی برای آموزش تاریخ استفاده کنید

برخی رویدادهای تاریخی، چنانچه دانش‌آموز بتواند نمودی محلی از آن‌ها ببیند، می‌تواند اثری بسیار عمیق‌تر بر او بگذارد. برای نمونه آموزش این سه مرحله از دوره بازسازی ایالات جنوبی بعد از جنگ‌های داخلی امریکا؛ یعنی مسائل مربوط به ریاست جمهوری، رادیکال‌ها و طرفداران

می‌کنند، می‌توانند همین‌گونه که در یک کنسرت اتفاق می‌افتد، احساسات بسیار گوناگونی را بیان کنند.

فیلم نیز می‌تواند شیوه‌ای قدرتمند برای جلب توجه دانش‌آموزان باشد. اما باید مواظب باشید که از فیلم به جای تدریس استفاده نکنید. به جای آن، فیلم را آموزش دهید. به دانش‌آموزان بگویید که در فیلم به دنبال چه هستید. فیلم را در لحظات حساس متوقف کنید و اظهار نظر آن‌ها را بخواهید. احساس نکنید که ناچارید همه فیلم را پخش کنید. از فیلم نیز به مانند هر منبع دیگری استفاده کنید. برخی فیلم‌ها هستند که شما می‌خواهید تمام آن را آموزش دهید، درست مانند هنگامی که شما تمامی زندگینامه خود نوشت و کوتاه فرادیک دوگلاس را به کار گیرید. شاید

ترانه‌ها، رشد دهند. این امر نشان می‌دهد که مباحث چه قدر برای شما اهمیت دارند و به خصوص کمک می‌کند تا آن‌ها آوازهای خوانده شده در گویش‌های متفاوت را نیز بفهمند. در اجرای نسخه‌های گوناگون یک آهنگ تردید نکنید تا با این کار نشان دهید که چگونه مردم می‌توانند یک آهنگ را از اوضاعی گرفته و برای هدفی دیگر بازسازی کنند. نمونه‌ای مناسب از این امر ترانه نهضت کارگری به نام «شما کدام طرفی هستید؟» است که به سرودی مهم برای نهضت حقوق مدنی تبدیل شد. دیگر آوازهای نهضت حقوق مدنی از کلیسای سیاهان استخراج شده‌اند که نشان‌دهنده پیوند میان این دو (نهاد و نهضت) است. این آهنگ‌ها همچنین برخلاف ترانه‌های متینگ‌های سیاسی که یک هدف را دنبال

چاپی به کلاس آورده، آن را تشریح کنند و مشخص کنند که آن آگهی چه چیزی را برای فروش تبلیغ می‌کند و با استفاده از چه ارزشی (برای مثال صرفه‌جویی، منزلت اجتماعی و غیره) می‌خواهد اشتیاق به خرید را ایجاد کند. برخی اوقات شما با نتایجی غیر منتظره مواجهه می‌شوید! وقتی که ما به آگهی‌های بازرگانی نگاه کردیم، متوجه شدیم که تبلیغات در اوائل دهه ۱۹۲۰ به سمت مردان معطوف است، در حالی که در پایان این دهه به سوی زنان معطوف می‌شود. بنابراین ما درباره این «تغییرات در تبلیغات و در فرهنگ» بحث کردیم.

شما می‌توانید از روزنامه‌های محلی، به صورت گوناگون استفاده کنید. مردم محلی که در جنگ شرکت نکردند، با جنگ جهانی دوم چگونه تعامل داشتند؟ چگونه جنگ بر تبلیغات اثر گذاشت؟ در دهه ۱۹۴۰ در مقایسه با دهه ۱۹۲۰، چه ارزش‌هایی اهمیت دارند؟ شما می‌توانید برای هر دانش‌آموزی یک روز مثلاً روز تولد خودش و یا پدر و مادرش را تعیین کنید، تا به نشریه محلی منتشره در آن روز مراجعه کند اخبار مهم آن روز چه بودند؟ آگهی‌های تجاری چه بودند؟ ارزش‌های نمایان در این تبلیغات از چه نوعی بودند؟

قاعده ششم: از موسیقی [سرود] و فیلم برای تحریک آن دسته از احساسات که با مطالعه برانگیخته نمی‌شوند بهره‌بردارید

موسیقی می‌تواند احساسات را به طرز بی‌همتا برانگیزد. شروع درس با یک آهنگ می‌تواند یخ بحث را که ما اغلب در هنگام شروع کلاس با آن روبه‌رویم، بشکند. به دانشجویان کمک کنید تا مهارت‌های شنوایی خود را از طریق بر روی کاغذ آوردن معانی دریافتی از

عکس: اعظم لاریجانی

درد نمی‌تواند صحیح باشد. منبع اطلاعات آن چیست؟ شما چگونه می‌توانید پاسخ دهید؟ با استفاده از این شیوه نه تنها درکی بهتر از گذشته به دست می‌آورند، بلکه مهارتی می‌آموزند که می‌تواند در دیگر وجوه زندگیشان نیز مورد استفاده قرار گیرد. هنگامی که شما تاریخ را برای دانش‌آموزانتان هیجان‌انگیز می‌سازید آن‌ها انگیزه می‌یابند که بیش‌تر بیاموزند و بنابراین درکی عمیق‌تر از معنای گذشته به دست می‌آورند. از این رو به استفاده از فناوری‌های نوین در تدریستان توجه نشان دهید. دانش‌آموزان شما به خاطر محرک‌های چالش برانگیزی که ارائه داده‌اید سپاسگزار شما خواهند بود.

پی‌نوشت

۱. این مجله که در سال ۱۹۰۷ م تأسیس شده است، مطالب بسیار محققانه‌ای تحقیق و تدریس تاریخ ایالات متحده ارائه می‌دهد.

2. frederick douglass (an american slave)
3. harriet jacobs (incidents in the life of a slave girl)
4. jacob riis (how the other half lives)
5. ida b. wells (southern horrors)
6. w. e. b du bois (souls of black folks)
7. melba patillo beal (warriors don, t cry)

۸. در جریان مناقشات برده‌داری در میان ایالات شمالی و جنوبی آمریکا (اواسط قرن نوزدهم) سه جریان و طرز فکر اساسی وجود داشت: الف - ریاست جمهوری (آبراهام لینکلن) که ضمن مخالفت مخالف با برده‌داری در ایالات جنوبی با تجزیه این ایالات از دولت مرکزی نیز موافق نبود. ب - طرفداران شورش مسلحانه و جنگ علیه برده‌داران. پ - طرفداران باز خرید و نجات بردگان. این مناقشات با اعلامیه ریاست جمهوری و تسلیم ارتش جنوب به سود مخالفین برده‌داری به پایان رسید و دوره بازسازی (reconstruction) ایالات جنوبی پس از جنگ آغاز گردید.

9. merry e. wiesner, william bruce wheeler, frederick m. doeringer and melvin e. page: discovering the global past: a look at the evidence (boston: houghton, mifflin company, 1997, 2: 320 - 42)

منبع

1. <http://www.oah.org/pubs/magazine/ww1/formwalt.html>

serve های فراوانی برای آموزگاران تاریخ، تاریخ آمریکا، تاریخ جهان و هر شاخه قابل تصور دیگری از این دست، وجود دارد. بهترین پایگاه‌های اطلاعاتی را، برای مطالبی که آموزش می‌دهید، بیابید و آن‌ها را به دانش‌آموزانتان معرفی کرده و بحث کنید که در این سایت‌ها چه یاد گرفته‌اند. درست همان‌گونه که شما به دانش‌آموزانتان تشخیص میان منابع چاپی سودمند و ضعیف را می‌آموزید، به همان صورت نیز باید به آن‌ها یاد بدهید که از چنان تفاوت گذاری برای استفاده از منابع الکترونیک نیز استفاده کنند. سال‌ها ما به دانش‌آموزانمان آموخته‌ایم که مطلبی به صرف این‌که در کتابی آمده است صحیح نیست، حال ما ناچاریم این مطلب را روشن سازیم که یک مطلب به صرف این‌که در اینترنت وجود

شما بخواهید فقط از بخش‌هایی از فیلم‌های دیگر استفاده کنید، به مانند زمانی که شما به دانش‌آموزانتان در عوض مشاهده کامل فیلم قسمت‌هایی از روزنامه یا مجلات را برای مطالعه می‌دهید. به یاد داشته باشید فیلم ابزاری است که به شما کمک می‌کند، بهتر بتوانید درکی عمیق از دوره تاریخی مورد آموزش خود بیان کنید.

قاعده هفتم: سواد خود را درباره رایانه افزایش دهید

در مورد راه‌هایی که اینترنت به غنی‌سازی شیوه تدریس شما یاری می‌رساند، مطالعه کنید. در یک List-serve درباره رشته تان ثبت‌نام کنید. List-

